

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/151/2019
Identifikačné číslo spisu: 3117201713
Dátum vydania rozhodnutia: 29.06.2020
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3117201713.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ W. D. a 2/ R. D., oboch trvale bytom v L. D., H. L. D. XXX, oboch zastúpených Mgr. Petrou Hrubovou, advokátkou v Ilave, Mierové námestie 93, proti žalovaným 1/ Y. R. a 2/ G. R., oboch trvale bytom v L. D., H. L. D. 505, oboch zastúpených JUDr. Petrom Žilinčíkom, advokátom v Dubnici nad Váhom, Centrum I 57/132, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 20C/5/2017, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 29. januára 2019 sp. zn. 6Co/219/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) uznesením z 12. septembra 2018 č. k. 20C/5/2017-168 I. zastavil konanie a II. vyslovil, že žalovaní 1/ a 2/ majú proti žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Uviedol, že žalobcovia sa podanou žalobou proti žalovaným domáhali určenia, že žalobcovia sú bezpodieloví spoluvlastníci pozemkov parc. KNC č. XXX/33 - trvalé trávne porasty o výmere 41 m² a parc. KNC č. XXX/35 - trvalé trávne porasty o výmere 24 m², nachádzajúcich sa v katastrálnom území H. L. D. a vytvorených geometrickým plánom č. 85/2016 vyhotoveným 18. augusta 2016 spoločnosťou BV PLAN spol. s r. o., úradne overeným Okresným úradom Ilava, katastrálnym odborom 13. októbra 2016 pod č. 593/2016. Žalovaní ale so žalobou nesúhlasili a navrhli konanie zastaviť z dôvodu, že súd prvej inštancie už rozsudkom zo 17. marca 2003 č. k. 7C 1018/99-126, ktorý nadobudol právoplatnosť 4. apríla 2003 určil, že žalovaní sú vlastníkami parc. KNE č. XXXX/10 a parc. KNE č. XXXX/15 k. ú. H. L. D.. Právne bolo uznesenie odôvodnené ustanoveniami § 161 ods. 1 a 2 a § 230 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/ 2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i zákona č. 350/2018 Z. z., ďalej tiež len „C. s. p.“); vecne potom zistením, že rozsudkom uvádzaným žalovanými bolo vyhovené žalobe žalovaných z predjednávanej

veci, v skoršom konaní vystupujúcich v procesnom postavení žalobcov, proti obom žalobcom z prejednávanej veci (v skoršom konaní žalovaných) a predmetom skoršieho konania bolo vlastníctvo nehnuteľností parc. KNE č. XXXX/10 - orná pôda o výmere 352 m² a parc. KNE č. XXXX/15 - orná pôda o výmere 177 m² k. ú. H. L. D., nadobudnutých dnešnými žalovanými kúpnu zmluvou obsahnutou v notárskej zápisnici N 267/98, NZ 309/98 z 12. júna 1998, teda nehnuteľností, z ktorých vyššie spomínaný geometrický plán odčlenil pozemky tvoriace predmet konania v prejednávanej veci. Žalobcovia sa teda domáhali určenia vlastníckeho práva k tým častiam zemského povrchu, ku ktorým už bolo určené právoplatným rozhodnutím súdu vlastnícke právo v prospech žalovaných. Pokiaľ žalobcovia tvrdili, že vlastnícke právo k predmetným pozemkom mali nadobudnúť na základe osvedčenia spísaného 12. decembra 1997 formou notárskej zápisnice N 401/94, NZ 391/97 JUDr. Emíliou Rosinovou so sídlom v Púchove, k tomu súd prvej inštancie podotkol, že ide o skutočnosť, ktorá mala nastať pred vyhlásením rozsudku vo veci sp. zn. 7C/1018/99, žalobcovia ju mali tvrdiť a preukazovať v takomto skoršom konaní, a preto na ňu nemohol prihliadať, nakoľko by došlo k porušeniu zásady záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatného rozsudku v zmysle § 226 C. s. p. Zároveň žalobcovia netvrdili, žeby po vydaní uvedeného rozsudku nastala nová relevantná skutočnosť, ktorá by zmenila skutkový stav a totožnosť veci. Vypracovanie a zapísanie geometrického plánu č. 85/2016 do katastra nehnuteľností a zapísanie poznámky do katastra nehnuteľností o duplicitnom vlastníctve k pozemkom je bez tvrdenia a preukázania existencie novej právnej skutočnosti (ktorá nastala po vydaní citovaného rozsudku), na základe ktorej by došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva v prospech žalobcov, irelevantné. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie uzavrel, že ďalšiemu behu konania v prejednávanej veci bráni prekážka právoplatne rozsúdenej veci, daná tým, že v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/1018/99 ako aj v prejednávanej veci vystupujú tie isté sporové strany (len v opačnom procesnom postavení) a je daná aj totožnosť predmetu konania, a to určenie vlastníckeho práva k rovnakým pozemkom (hoc aj v tomto prípade len s čiastočnou totožnosťou predmetov oboch konaní). Rozhodnutie o náhrade trov konania potom súd prvej inštancie odôvodnil právne ust. § 256 ods. 1 C. s. p. a vecne zavinením zastavenia konania žalobcami.

2. Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Trenčíne (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) uznesením z 29. januára 2019 sp. zn. 6Co/219/2018 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne (§ 387 ods. 1 C. s. p.). V odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že súd prvej inštancie konal správne, keď najprv skúmal podmienky konania a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Podstatnou nespochybniteľnou skutočnosťou v prejednávanej veci je tá skutočnosť, že nie sú splnené podmienky pre konanie o nároku žalobcov proti žalovaným v dôsledku toho, že existuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania spočívajúci v tom, že o predmete konania už bolo právoplatne a vykonateľne rozhodnuté rozsudkom sp. zn. 7C/1018/99 zo dňa 17. marca 2003. K odvolacej námietke žalobcov, že súd prvej inštancie nerešpektoval zásadu záväznosti zápisov v katastri nehnuteľnosti uvedenú v § 70 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastných a iných práv k nehnuteľnostiam odvolací súd uviedol, že osoby, ktoré spochybňujú hodnoverné údaje katastra, sú povinné preukázať opak, t. j. vyvrátiť ich; žalobcovia spochybňujúci pravdivosť údajov zapísaných na LV č. XXXX a LV č. XXXX, k. ú. H. L. D., však podanou žalobou ani odvolacími námietkami nevyvrátili, resp. nespochybnili už zapísané katastrálne údaje. Samotná skutočnosť, že príslušný katastrálny úrad zapísal v časti B na vyššie uvedených listoch vlastníctva poznámku v tom zmysle, že je vedené súdne konanie z dôvodu zápisu duplicitného vlastníctva, ešte neznamená, že táto poznámka sama o sebe vyvracia údaje zapísané na sporných listoch vlastníctva. Naopak, pokiaľ sa nepreukáže v rámci súdneho konania o určenie vlastníckych práv k nehnuteľnostiam nesprávnosť súčasného zápisu na sporných listoch vlastníctva, musí príslušný katastrálny úrad vychádzať z výsledku predmetného súdneho konania a poznámku o duplicitnosti vlastníctva odstrániť. Uvedené nespochybňuje ani ďalšia odvolacia námietka žalobcov, že zápis o duplicitnosti vlastníctva bol zo strany príslušného katastrálneho úradu vykonaný až v roku 2017, t. j. po právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Trenčín sp. zn. 7C/1018/99.

3. Proti takémuto uzneseniu odvolacieho súdu podali obaja žalobcovia dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f/ C. s. p. K tejto vade uviedli, že nevytýčením pojednávania boli zásadným spôsobom porušené ich práva na spravodlivý proces. Výsluch účastníkov konania, by podľa nich v

tomto konkrétnom prípade bol na objasnenie veci kľúčový, preto považujú postup súdu rozhodnutím „od stola“ za taký, ktorého dôsledkom bolo, že nemali možnosť využiť všetky prostriedky procesnej obrany a útoku na preukázanie svojich tvrdení. Podľa názoru dovolateľov bolo potrebné nariadiť pojednávanie najmä preto, aby mohlo byť preukázané, že v tomto prípade nejde o res iudicata, teda o prekážku rozhodutej veci. Podľa ich presvedčenia sa im procesnými postupmi oboch nižších súdov znemožnilo, aby uskutočňovali im patriace procesné práva, a to výsluch na pojednávaní, vytýčenie pojednávania, uplatňovanie prostriedkov procesného útoku a obrany a riadne odôvodnenie rozhodnutí súdov do takej miery, že boli porušené ich práva na spravodlivý proces. Navrhli preto zrušenie uznesení oboch nižších súdov a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaní navrhli dovolanie odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie, prečo bol namieste takýto postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.) uvádza nasledovné :

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 420 C. s. p. a v § 421 ods. 1 C. s. p.

7. Žalobcovia vyvodzovali prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v práve odcitovanom ustanovení, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces, b/ nesprávnosť procesného postupu súdu reprezentujúceho takýto zásah a c/ intenzita zásahu, ktorého dôsledkom je znemožnenie procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere, že už dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/ 04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. „Procesným postupom súdu“ je faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem principiálne nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však (bez ďalšieho) rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8Cdo 56/2017).

11. Žalobcovia zastávali názor, podľa ktorého k vade uvedenej v § 420 písm. f/ C. s. p. došlo primárne tým, že odvolací súd na pojednávanie ich odvolania nenariadil odvolacie pojednávanie. K tomu treba

uviesť, že povinnosť odvolacieho súdu nariadiť pojednávanie je upravená v § 385 ods. 1 C. s. p. V zmysle tohto ustanovenia je odvolací súd povinný nariadiť odvolacie pojednávanie len vtedy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V danom prípade odvolací súd vychádzal z výsledkov dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, pričom mal evidentne za to, že dokazovanie nebolo potrebné doplniť, ani zopakovať. Žalobcovia podali odvolanie v bežnom súkromnoprávnom spore, teda vo veci, ktorej prejednanie na odvolacom pojednávaní nevyžadoval žiaden verejný záujem. Odvolací súd bol preto oprávnený prejednať odvolanie žalobcov bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Jeho postup bol preto v súlade s § 385 ods. 1 C. s. p. a takýto (zákonu zodpovedajúci) postup nebol spôsobilý založiť procesnú vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. f/ C. s. p.

12. K námietke dovolateľov, že nemali možnosť využiť všetky prostriedky procesnej obrany a útoku na preukázanie svojich tvrdení dovolací súd uvádza, že z obsahu spisu vyplýva, že súd riadne doručoval všetky vyjadrenia procesných strán (č. l. 35, 99 a nasl., 119 a nasl., 128 a nasl., 164 a nasl.), na podklade ktorých zistil, že existuje prekážka právoplatne rozhodnutej veci a preto rozhodol podľa § 161 ods. 2 a § 230 C. s. p. Nemožno sa stotožniť s názorom dovolateľov, ktorí namietajú odopretie procesných oprávnení tým, že pre objasnenie veci súdy nenariadili pojednávanie.

13. Pokiaľ súd pri skúmaní procesných podmienok konania má pochybnosti o ich splnení, nemôže konanie pre tento nedostatok zastaviť, ale túto otázku musí riešiť pozitívne, teda vec musí prejednať. Opačným výkladom by bol porušený princíp zákazu denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti), spočívajúci v tom, že súd je povinný vykonávať súdnictvo. K odmietnutiu spravodlivosti dochádza, ak súd bez zákonného dôvodu rozhodne, že neposkytne právnu ochranu subjektu domáhajúcemu sa súdnej ochrany (uznesenie najvyššieho súdu z 31. marca 2014 sp. zn. 8 Sžo 31/2013).

14. V danom prípade však o postup súdu opisovaný v predošlom odseku nešlo, pretože oba nižšie súdy mali z predložených vyjadrení (obsahujúcich geometrické plány aj listy vlastníctva) za jednoznačne preukázané, že v danom prípade existuje taký nedostatok podmienky konania, ktorý je neodstrániteľný, preto nepovažovali za potrebné v danej veci nariadovať pojednávanie (ktorú povinnosť v obdobnej procesnej situácii nemá ani súd prvej inštancie) .

15. Je zrejmé, že žalobcovia z obsahového hľadiska vyvodzujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. aj z právnych záverov súdov oboch inštancií, na ktorých tieto založili svoje rozhodnutia. Tvrdia, že nesprávne posúdili to, že v danom konaní ide o prekážku rozhodnutej veci. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci ale vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. nezakladá (R 24/2017, 1 Cdo 202/2017, 2Cdo 101/ 2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018).

16. Pokiaľ dovolatelia nižším súdom vytýkali nevykonanie vylučenia účastníkov a nenariadenie pojednávania a niektoré nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosť hodnotenia výsledkov dokazovania, dovolací súd uvádza, že nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. (1 Cdo 41/ 2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017).

17. Na záver najvyšší súd pripomína konštatovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky z jeho rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 61/2019, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci „strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces“.

18. Zo všetkých zhora priblížených dôvodov preto najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcov nedôvodne vytýkajúce tvrdenú vadu zmätočnosti nie je prípustné a preto ho podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania pomerom 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.